

Az élő Wallenberg

VISSZHANG - LXIII. évfolyam, 10. szám, 2019. március 8.

Gervai András kitűnő cikkben (*Elárulva és elfelejtve, ÉS*, 2019/9., márc. 1.) elemzi a magyar olvasót meglepő tényt, hogy a világszerte hősként tisztelt Raoul Wallenbergről több mint négy évtizeden át igen kevés szó esett Svédországban. 1993-ig kellett várni, hogy emlékművet állítsanak neki. Gervai kontrasztként kiemeli, hogy az USA 1981-ben a külföldieknek adható legnagyobb elismerésben részesítette Wallenberget: az Egyesült Államok díszpolgára lett. (Előtte egyedül Churchill kapta meg ezt a címet.) Hadd egészítsem ezt ki azzal, hogy a Wallenberg díszpolgári címéről szóló törvényjavaslatot Tom Lantos terjesztette az amerikai Kongresszus elé. Ugyancsak Lantos kezdeményezésére lett Wallenberg a magyar főváros díszpolgára.

A magyar származású kongresszusi képviselő 2003-ban felkereste Medgyessy Péter miniszterelnököt, és azt mondta neki, hogy ha az USA ilyen kimagasló címet adományozott Wallenbergnek a budapesti zsidók mentéséért, itt volna végre az ideje, hogy Magyarország kövesse ezt a példát. Lantos elmondása szerint Medgyessy sajnálkozva széttárta a karját, mondván, hogy ez lehetetlen, mert a Magyarország díszpolgára kitüntetés nem létezik, és azt tanácsolta, menjen el Demszky Gáborhoz, javasolja, hogy Wallenberg legyen Budapest díszpolgára. Lantosnak a miniszterelnök „lehetetlenje” azt juttatta az eszébe, hogy Wallenberg nem ismerte a lehetetlent. Budapest akkori főpolgármestere mindig is szívügyének tekintette Wallenberg emlékének ápolását, de problémát okozott, hogy a díszpolgári címről szóló fővárosi rendelet szerint ez csak élő személynek adományozható, posztumusz nem adható ki. A városháza nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó ügyosztálya vezetőjeként én kaptam Demszkytől a feladatot, hogy tárgyaljak Lantossal valamilyen megoldásról. Nincs ezzel semmi gond, mondta Lantos, Wallenberg megkaphatja élő emberként a díszpolgárságot, ugyanis a 2001-ben közzétett szakértői jelentés alapján a svéd hatóságok nem tartották bizonyítottnak az orosz hivatalos vizsgálatnak azt a konklúzióját, hogy a szovjet állambiztonság 1947 júliusában a moszkvai Lubjanka börtönben végzett Wallenberggel. Göran Persson svéd miniszterelnök ezután kijelentette, nem tartja kizártnak, hogy még életben van, kormánya folytatja az erőfeszítéseket az igazság kiderítésére. És miért is ne élhetne, tette hozzá Lantos, hiszen 1912-ben született, most lenne 91 éves. Erre hivatkozással készítettem el a közgyűlési előterjesztést, amelyet Demszky mellett aláírt a jogszabályok betartását kíméletlenül ellenőrző főjegyző is, majd a fővárosi képviselőtestület megszavazta, csupán a MIÉP-frakció morgott ellene. Így lett Raoul Wallenberg 2003. november 17-én Budapest díszpolgára élő emberként. Büszkén vallottuk, hogy Wallenberg velünk él.